VI. évfolyam 25. szám

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre ..... 24 kor. (12 frt)
Félévre ..... 12 „ (6 „)
Negyedévre ..... 6 „ (3 „)
Egy hóra ..... 2 „ (1 „)
Egyes szám ..... 8 fillér (4 kr.
Vidékre ..... 10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL
Egyetem-utcza 7., (Lyceum-nyomda.

HIRDETÉSEK DIJA:
Négyszög centiméterenként 8 fillér.
Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek
Nyilttér soronként 40 fillér.

Kolozsvár, 1904. Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF. Hétfő, január 25.

Az „Uj párt" Désen.

— Kiküldött tudósitónktól. —

Kolozsvár, jan. 24.

Báró Bánffy Dezső komolyan folytatja az „Uj párt" megalakitásának és szervezésének nagy munkáját. Kolozsvár után Bánffy báró Désen, politikai pályájának szülőföldjén bontotta ki a zászlót az „Uj párt" érdekében.

E pártalakitásról mi már több izben elmondottuk véleményünket, azon nincs mit változtatnunk. Az 1867-iki kiegyezés csődöt mondott, alapjai megingottak, valódi nemzeti politikus arra nem épithet, ha csak tudatosan ingatag talajt nem akar választani épületének: Mert hiába épit Bánffy báró bármilyen erős épületet is a kiegyezési alapra; az meg nem állhat, az ki nem birja az élet viharait. Az épület, melyet emelni akar erős; mert hiszen annak minden egyes téglája azonos a függetlenségi párt épületével, mindaz amit báró Bánffy hirdet, benne van a függetlenségi párt programmjában.

Tegnap Désen mondotta el báró Bánffy, hogy miként szabta meg politikai életének uj utját. S Désen is figyelemmel, érdeklődéssel hallgatták, mert semmi esetre sem utolsó élvezet hallani báró Bánffy Dezsőt, amint kuruc tárogatót fuj és igéri a labanc kergetését.

A tegnapi zászlóbontásnak különben még egy érdekessége volt. Apáthy István dr. a kolozsvári egyetem rektora is szót emelt. S mondott még kurucabb beszédet, mint aminőt tőle már hallottunk.

Tegnap reggel a szamosvölgyi vasut vonatához egy szalonkocsit kapcsoltak, a szamosvölgyi vasut elnöke: báró Bánffy Dezső részére, aki tegnap utazott ki Kolozsvárról egykori pátriajába: Désre. A pártvezér nagy kisérettel indult ki a zászló lobogtatására. Fia báró Bánffy Ferenc, Apáthy István és neje, Péterfi Zsigmond és neje, leánya, dr. Tutsek Sándor, Reményik Károly, Kanitz Jenő, Koleszár Sándor, dr. Richter Aladár, Pollák Samu, Hunvald Lajos dr. és Burger Frigyes kisérték ki, a kolozsvári sajtó képviselőivel báró Bánffyt Désre.

A fogadtatás.

Kilenc óra után érkezett be a vonat Désre, ahol a pályaudvaron nagy tömeg gyült össze báró Bánffy fogadtatására.

Lelkes éljenzés közepette szállott ki báró Bánffy a kocsiból, mikor is dr. *Farkas* János üdvözölte meleg szavakkal az uj pártvezért. Az őszinteséghez természetesen sok szó fér, mert akik ismerik a dési politikai küzdelmek történetét, tudják, hogy dr. Farkas János volt már lelkes kortese Dániel Tibornak és hangos hive a függetlenségi pártnak is.

Báró Bánffy Dezső hosszasabban válaszolt az üdvözlésre.

Harmincöt évvel ezelőtt, — ugymond — voltam oly szerencsés részt venni először Dés politikai életében. Azóta nagy idő telt el. Hosszu ideig éltem itt Önök között és mindig érdekkel és szeretettel istápoltam Dés ügyeit. Ugyis mint ezen kerület képviselője, de a legmagasabb méltóságban is a nemzeti irányt követtem, de a mellett nem feledkeztem meg a helyi érdekekről sem. Ha nem is sok eredményt értem el, de amit tettem a nemzet javáért tettem. S most, hogy ide jöttem Önök közé, kellemesen felujul emlékemben a mult és most ismét az Önök támogatását kérem, mert Önök ismerik az én elveimet és azt hiszem, hogy helyeslésükkel fog találkozni. Köszönöm Önöknek a szivélyes meleg fogadtatást, melyben részesitettek. (Viharos, lelkes éljenzés.)

Ezután kocsira ült Bánffy és kiséretével együtt behajtatott a Hungária szállodába.

A pártgyülés.

Az „Angol király" nagy terme 11 órára zsufolásig megtelt közönséggel. A karzatokat Dés város előkelő hölgyei foglalták el, még a földszint is megtelt közönséggel.

Farkas János nyitotta meg az értekezletet és ajánlotta, hogy a gyülés elnökül Hadfaludy Józsefet, jegyzőkül: Bene Ferenc és Buday Eleket ajánlja.

Hadfaludy József elnök megköszöni a bizalmat és ajánlja, hogy báró Bánffy Dezsőt küldöttségileg hivják meg a gyülésre. A küldöttség azonnal el is ment a vezérért, ki nehány perc mulva a közönség lelkes éljenzése mellett megérkezett.

Hadfaludy József üdvözölte báró Bánffyt, köszönetet mondva megjelenéséért.

Ezután dr. Kustár Gyula üdvözölte báró Bánffyt. Nem volt minden pikantéria nélkül való Kustár beszéde, mert hiszen ő tudvalevőleg a függetlenségi párt elnöke volt.

Most általános érdeklődés mellett báró Bánffy Dezső beszélt.

Tisztelt Urak!

Az igen tisztelt elnök ur azt mondotta, hogy szólaljanak meg e rideg falak és tanuskodjanak a mi régi dicső nagyságunk mellett. Ugy találom, hogy ezek a falak a bátorság visszhangját adhatják. Ha az embernek van bátorsága nézetét nyilvánitani, a mellett hiven kitartani és ha meg van a kellő önbizalma, akkor elérheti a kitüzött célt. Most mikor azért gyültünk össze, hogy nézetünket szabadon nyilvánitsuk, nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni és azért nem fejtegetem részletesen programmomat. A kolozsvári pártalakulás alkalmával részletesen foglalkoztam ezekkel és fölfejtettem az okokat, melyek a zászlóbontásra késztettek. A magyar nemzetet erőssé és gazdaságilag függetlenné kell tenni. Az itt elhangzott beszédekben mind ezt az elveket én magamévá teszem. Gazdasági függetlenség, nemzeti függetlenség; a magyar nemzeti eszmének belül és kivül való fejlesztése, oly kérdés, mely elől kitérnünk nem szabad, sőt annak érdekében harcot kell felvennünk.

Egy hosszu politikai élet áll mögöttem. A nemzet érdekeiért és soviniszta magyar irányban való fejlesztését szolgáltam. Hosszu időn keresztül mikor e városba voltam, törekvésem a nemzeti irány felé késztettek, de e cél felé csak kis körben haladhattam.

Végül mikor a helyzet alakulása, az ország első állásába juttatott, a nemzeti irány fejlesztés, a nemzetiségi tulkapások elnyomásáért küzdöttem. El kellet hagynom hivatalos helyemet, mert oly alakulások következtek melyet az ország érdekében ott kellett hagynom. Az utánam következő irány csak látszólag volt nemzeti, tényleg nem volt liberális. Ezért nem állitam én oda támogatni az utódomat, hanem azt határoztam, hogy vigyük a soviniszta törekvéseket az ellenzékre, mert máskép se a nemzeti törekvéseket sem a liberális érdekeket becsülettel szolgálni nem lehet. Rehabilitálnunk kell azt az erős nemzeti irányzatot, melyre az államnak szüksége van. Igy történt, hogy a szilágysomlyói válaszlóimhoz intézett bucsu levelemben jeleztem azt a styláris szempontból kifogásolható tervemet; hogy »*tettekkel tényező*« leszek még. S hogy elkövetkezett az idő, megpróbálom annak eleget tenni. Megvallom, nem nagy reményeim voltak, mert tudtam, hogy ezerféle korlátok állanak elém. De hogy tarthatatlannak láttam immár a helyzetet, láttam hogy igy gazdasági függetlenségünk létre nem jöhet, irtam meg »Izolállan!« cimü cikkemet. S erre viszhang támadt Kolozsvár vezető értelmiségénél, hogy nem vagyok izolálva. Ekkor érlelődött meg az az elhatározásom, hogy csak erős szervezett párt képes kiküzdeni a nemzet erősödését és gazdasági függetlenségét és csak is igy vethetjük meg az ezeréves Magyarország alapját a következő ezer évre. De visszhangot kapott még sok helyen a mi kolozsvári szózatunk. S most Dés város is felemeli szavát, mert nem vagyok már izolálva. A kik jó és rossz napokban együtt voltak velem, Önök közül most is velem fognak küzdeni a nemzeti állam kiépitéséért.

Fogadják köszönetemet, hogy megértettek és igy létre hozhatjuk az erős nemzeti államot. Tapasztalataim vannak és ezek feljogositanak arra, hogy kijelentsem, ha okosan, kitartással, bizva önmagunkban dolgozunk, nagy eredményeket érhetünk el, mert a nemzeti érdekek egygyek a korona érdekeivel, e között ellentét nincs és nem is lehet.

Hogy azonban célhoz juthassunk, kell hogy kitartsunk és nem szabad hogy a máról-holnapra való érdekekért feladnunk a küzdelmet.

Ha azt akarjuk, hogy erős nemzeti állam alakulás történjék, anyagilag kell hogy erősek, fejlettek legyünk. Ha ezt nem tesszük, tovább züllik a kisipar, a kereskedelem hazánkban és nem tudjuk latba állitani a középosztályt.

A külön vámterülethez törvényeinkben biztositott jogunk van. Hogy eddig nem éltünk vele, talán az ország érdekében történt, mert 1896-ban a kérdés nem volt előkészitve, már pedig fokozatos előkészitésre van szükség. Bevallym 1893-ban magam is 10 évre még megkötni óhajtottam a vámszerződést, mert a bizonytalanság mindig a legrosszabb.

Most azonban elérkezett a legfőbb ideje gazdasági önállóságunk megteremtésének. A jog kezünkben van, és megteremthetünk egy erős kereskedelmi gyáripart. Nem a máról holnapra való érdekeket, hanem a jövőt kell ssolgálnunk. Ha a nép megerősödik, vagyonunk megizmosodik, a magyar állam könnyen fogja kielégiteni a nemzeti igényeket.

Tisztelt Urak! Ezeket akartam nagy vonásokban elmondani. Nem könnyü a küzdelem, de kétségtelen, hogy eredményekhez jutunk. Nem fognak csalódni sem az ország, sem Önök bennem. Érdekek nem vezetnek. Mert mi is lehetne az érdek? Birtokában voltam minden hatalomnak, a dicsőség egész fényét élveztem, többet el nem érhetek.

Nem vezethet más, mint a kötelesség nemzetem iránt, hazám szolgálatára és elhatároztam, hogy tettekkel legyek tényező. Mikor a legmagasabb helyről leszorittattam, ugy véltem, ha azt fogom látni, hogy hazám sorsa nem jól megy, mint tettekkel tényező a hazát szolgálom. E kötelességre gondolva, emelem fel szavamat. Most arra van szükség, hogy ne csalódjam a nemzetben. Mert nyugdijba kényelmesen élhetnék és én mégis felemelem a zászlót és azt mondom: Kövessetek, mert az ország érdekei követelik azt. Ne legyen ez csak máról-holnapra való fellobbanás és akkor szivesen állok a harcolók élére, hogy szolgálhassam nemzetemet, hogy kidomborithassuk annak nemzeti jellegét. E cél támogatására kérem az urakat és mikor kérem, az alakuláskan megkaptam a feleletet. Visszavonom az izolált szót, nem vagyok az többé, mert a haza hü fiai mellém állanak.

Befejezem szavaimat. 1867 óta két irány küzd. Egyfelől a közjogi pártolók és annak ellenőrzői. A baj csak az, hogy meddő közjogi küzdelemben pazaroljuk az erőinket, mig ha nem a bazirt támadnák, hanem arra épitünk, eljutunk ugyanazon célhoz.

Mert az 1861. alap egy meglevő alap és ha azt akarjuk, hogy el ne vérezzünk, akkor ne vitassuk kinek van igaza, amint én nem itélem el az 1867-es alap ellenzőit, hanem én arra akarok épiteni. Igy létrehozhatjuk gazdasági önállóságunkat, melyhez jogunk van. Az 1867. XII. t.-c. alapján fejlesszük soviniszta irányban életünket. A katonai kérdésekben a nemzeti alakulást, a nemzeti nyelvet törvényeink alapján bevihetjük a hadseregbe is. Meg van tehát az alap és ha jó hazafiak vagyunk, épitsünk a meglevő bázisra. Eddig a közjogi harc megbénitotta erőnket. Én gazdaságilag óhajtom függetlenné tenni a nemzetet. Ez a célom: kérem kövessenek. (Lelkes éljenzés.)

Ezután dr. *Vajda* Lipót ügyvéd szólt és lelkes beszéde végén előterjesztette a következő határozati javaslatot: Mondja ki a gyülés, hogy Bánffy Dezső az „Uj párrt" vezérének programmja alapján az „Uj párt" a dési kerületben megalakul.

E határozati javaslatot egyhangu lelkesedéssel fogadták el.

Most *Apáthy* István a kolozsvári egyetem rektora tartott gyujtó beszédet a Tisza kormány ellen kijelentve, hogy bár egyáltalában nem helyeselte a multban az obstrukciót, most mégis mivel csupán rövid időről van szó helyesli azt, mert akkor megbukik Tisza István főhadnagy ur.

Dr. Apáthy István beszéde nagy lelkesedést keltett, mely után dr. *Kiss* Sándor rettegi lelkész szólt, majd *Sterba* Dezső vasuti főmérnök kérte a párt megalakulását.

Elnök lett: Kustár Gyula, alelnök: Farkas János és Vajda Lipót. Kustár Gyula elfoglalva az elnöki széket, megköszöni a bizalmat és ajánlja jegyzőknek: Bene Ferencet és Budai Eleket, valamint jelentette, hogy a párt 300 tag végrehajtó bizottságot alakitott.

Ezzel a gyülés báró Bánffy Dezső éltetésével véget ért.

A kolozsvári függetlenségi és 48-as Kossuth-párt értekezlete

— *Saját tudósitónktól.* —

Kolozsvár, jan. 25.

Népes értekezletet tartott tegnap délelőtt a kolozsvári függetlenségi és 48-as Kossuth-párt a Biasini-szállóban. Az értekezleten igen élénk eszmecserék folytak le, végül pedig a mult évben felvetett szép eszmánél: egy függetlenségi körhelyiség alapitásának kérdését is szőnyegre hozták: megvalósitására bizottságot küldöttek ki, mely közelebbről meg is kezdi működését, ugy, hogy az eszme nemsokára testet is ölt. Az értekezlet lefolyásáról a következő tudósitásban számolunk be.

Dr. *Kecskeméthy* István pártelnök kevéssel 11 óra előtt nyitotta meg az értekezletet. Jelentést tett a legközelebb lefolyt községi választásokról, mely a párt fényes győzelmével végződött. Ezzel azonban nem lehetünk megelégedve. A pártnak teljes győzelmet kellett volna aratnia. És ha összetartunk, ha félrehatások nem történnek és mindenki megmarad annál a listánál, mit közösen állapitottak meg, akkor a teljes győzelem nem maradt volna el. A pártnak legközelebbről ismét harcba kell mennie. A pótlás, illetve kiegészités miatt megint községi választások lesznek nemsokára. A pótválasztásnál már nagyobb egyetértést remélünk, most csak az egyetértésben, az összetartásban lehet erő, a hol pedig erő van onnan a siker nem marad el soha!

Ezután a választások előtt kibocsátott pártprogramm értelmében jelentést tesz a városi törvh. bizottságban lefolyt eseményekről. A legfontosabbnak ami eddig történt azok közül az engedély nélküli épitkezések tárgyában alkotott szabályrendeletet tekinti. A szabályrendelet a kis emberek érdekeit van hivatva megvédelmezni a telek-uzsora ellen.

A pártelnök szavait végig helyesléssel kisérte az értekezlet; utána *Gombos* Ferenc emelkedett szólásra.

Gombos Ferenc: Helyesnek tartaná, hogy ha a pártnak a kommunitásban levő tagjai minden törvényhatósági biz. gyülés előtt összejönnének és megállapodnának egymás között az egyes kérdéseknél elfoglalandó álláspontra nézve. Inditványozza, hogy ezen előértekezletek összehivásával, melyen különben bármelyik párttag is részt vehet, bizza meg az értekezlet az elnököt. Sajnálja, hogy a pártkör kérdése még nem nyert megoldást, addig is mig a pártkör megnyitható lesz, ezen előértekezleteknek kérjenek az iparos-egyletlen helyiséget.

Kecskeméthy István pártelnök örömmel üdvözli a Gombos Ferenc inditványát és azt a párt is határozatlá emeli.

Bréda Ferenc: Helyesen tették, hogy a telekuzsora megszüntetésére szabályrendeletet hoztak. A szabályrendelet egy pontját azonban nem értette meg, erre nézve felvilágositást kér.

Kecskeméthy István felvilágositása után, még *Gombos* Ferenc és *Mócsi* István szóltak fel városi ügyekben. Ezután az elnök jelenti, hogy Hirsch Ödön hozzáintézett levelében a pártban való megmaradása mellett lemondott a jegyzői tisztről.

A pártértekezlet a Hirsch Ödön lemondását nem vette tudomásul, hanem elhatározta, hogy szándékának megmásitását küldöttségileg kéri tőle. A küldöttség vezetésével Gombos Ferencet bizták meg.

Most a pártkör ügye került szóba. *Huszár* Adolf szólalt fel e kérdésnél. A kör ügyét minél előbb meg kell oldani, hogy legyen a párttagoknak egy helyük, hol eszmecserét folytathassanak egymással és megvitathassák a szőnyegen levő kérdéseket.

Kecskeméthy István szintén elsőrendü teendőnek tartja egy pártkör szervezését. Már egy izben taggyüjtő-iveket is bocsátottak ki és az alapszabályokat is elkészitették, de akkor elaludt az ügy. Most fel kell ébreszteni és meg kell valósitani.

Hubay Károly bizottság kiküldését javasolja, mely a taggyüjtést eszközölje és a kör megnyitásáról gondoskodjék.

Erre az elnök inditványára a bizottság tagjaivá a következők választattak meg: Dr. Papp József, Hubay Károly, Bréda Ferenc, Huszár Adolf Gombos Ferenc és dr. Nyerges Zsigmond.

Dr. Nyerges Zsigmond szólalt fel ezután. Szükségesnek látja egy pártkassza megteremtését is, hogy legyen az elnökségnek pénz is a kezébe, ha valamely akciónál szükség van erre.

Még *Turcsányi* Gyula beszélt lelkesen a pártkör létesitésének égető szükségéről s ezzel az értekezlet 12 óra után az elnök élénk éljenzésével véget ért!

Barabás Béla és a letartóztatott szegedi utászkatonák.

Dóczi Antal levele az aradi brigádból.

Kolozsvár, jan. 25.

Ismét a szegedi október 6-iki merényletnek az aradi brigádban sinylődő katonaáldozatairól esik szó, akiknek szerencsétlen ügyét most Nagyvárad hazafias képviselője, Barabás Béla vette a kezébe.

Miután előreláthatólag az aradi hadbiróság mihamar befejezi a letartóztatott utászkatonák ügyében a vizsgálatot és meghozza itéletét, — amely remélhetőleg nem lesz valami sulyos természetü — az interpelláció már idejét multa és igy Barabás képviselő a honvédelmi miniszteriumnál tesz lépéseket a rabkatonák ügyében.

Barabás Béla közbelépésének története ez:

Barabás képviselő az elmult héten Szegeden utazott keresztül Aradra és itt az állomáson két órát időzött. Erről már megelőzőleg tudomása volt Dóczi Mihálynak, az egyik rabkatona, Dóczi Antal Szegeden élő testvérének, a ki fölhasználva a kedvező alkalmat és személyesen megkérte a képviselőt, hogy tegyen valamit az országházban, ártatlanul bünhődő testvére megszabaditására. Dóczi Mihály ezenkivül egy levelet is intézett Barabás képviselőhöz, a melyre Barabás a következőkben válaszolt:

T. Dóczi Mihály urnak, Szeged.

A szegedi koszoru affér derék katonái érdekében hozzám irott sorait megkaptam s bizony nagyon megszégyenitő reánk magyarokra, hogy saját hazájában üldözik azt, aki magyar érzületének kifejezést mer adni.

A nekem irott levél folytán egyebet nem tehetek, mint azt, hogy ha a jövő héten fölmegyek Budapestre, hát szólani fogok a fiuk szomoru sorsának enyhitése s az igazság becsületes kiszolgáltatása végett a honvédelmi miniszter urnak.

Hazafias tisztelettel maradtam jóakarója
Arad, 1904. január 14.

Barabás Béla,
országgy. képviselő.

Hogy mennyit ér el Barabás közbelépésével a katonai vezetőségnél, azt ma még nem lehet tudni, de annyi bizonyos, hogy igyekezete teljesen eredménytelen nem fog maradni.

A három szegedi rabkatona névszerint: Dóczi Antal, Macsó Lajos és Csurka István állapota, mint Dóczi Antalnak Szegeden lakó özvegy anyjához intézett leveléből kitünik, ha nem is jobb, de mindenesetre türhetőbb, mint Szegeden volt a fogságban. A rabkatona ügyéről nem ir egyebet, minthogy ártatlan és erősen reménykedik ügyének jobbrafordulásában.

A posta ma hozta haza az aradi brigádból a rabkatona levelét, mely a következő:

Kedves anyám!

Tudatom, hogy szerencsésen megérkeztem. Kedves anyám és testvéreim fölkérem, hogy ne busuljanak, majd vége lesz szenvedésemnek, majd eleresztenek, ha kiderül, hogy nem vagyok bünös.

Kedves anyám tudatom továbbá, hogy itt csak jobb a helyzetem, mint Szegeden, pedig itt sem valami jó. Egyebet nem irhatok. Tisztelem édes anyámat és testvéreimet és az összes ösmerősöket. Maradok hü fia: Antal. — Az atreszom: K. u. k. Garnizons-Arrest, Arad.

Az Erdélyi Irodalmi-Társaság felolvasó ülése.

— *Saját tudósitónktól.* —

Kolozsvár, jan. 24.

Ritka szép programmja volt az Erdélyi Irodalmi-Társaság tegnapi felolvasó ülésének s épen ezért valóban sajnálattal látjuk a közönség mérsékelt érdeklődését a társaság iránt, mely ezuttal is fölötte gyér számu hallgatóság előtt tartotta meg matinéját a városháza közgyülési termében.

Az ülésen Szamosi János alelnök elnökölt, kinek üdvözlő szavai után dr. Moldován Gergely egyetemi tanár, a román néplélek alapos ismerője rövid, elvezetes előadást tartott »A szerelmi varázsról«, mely a román leányok körében oly nagyon ismeretes. A román nő szivbeli világát is ismertette a jeles professzor, majd nehány prózában leforditott, naiv, kedves román dalt mutatott be a közönségnek, mely figyelmével, majd élénk tetszésével jutalmazta a felolvasót.

Dr. Moldován Gergely után Tompa Kálmán, vendég, a kolozsvári Nemzeti Szinház tagja mutatta be néhány ujabb költeményét, „A legszebb dal", „Sejtelem", „Két temetés", „Anyám", végül „Imádságom" cim alatt. Különösen az első négy versnek tiszta, keresetlen, egyszerü hangja ragadta meg a hallgatóságot s a népszerü szinészpoéta ezuttal a szinfalak világán kivül jutott szép elismeréshez.

Most Kovács Dezső, a társaság rendes tagja ült a felolvasó asztalhoz, hogy bemutassa legujabb elbeszélését, mely a testamentum ama megható jelenetét dolgozza fel, a midőn Péter kakasszóig háromszor is megtagadja őt, a Mestert. Kovács D. is bibliai hangon, de már a modern iró szemével nézve, irta meg gyönyörü elbeszélését, melyet valóban mély elfogódással és igaz gyönyörüséggel élveztünk végig. Ezt a mi jeles irónkat, sajnos, sehogyse lehet termékenyebb irodalmi munkásságra rábirni, noha tevékenységének kiváló hasznát látná a magyar irodalom.

A felolvasó ülés utolsó pontja gróf Kun István nehány költeménye volt. Szomoru, lemondó hangu, rezignációval teli szép versek voltak ezek, az élet utján elfáradt nagyszivü utas megható sorai, me-

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

lyek dr. Csengeri János finom előadásában mélyen megrezegtették a figyelő lélek hurjait. A versek legszebbikét, olvasóink gyönyörüségére ide iktatjuk:

Pályám.

Mi volt a múlt?
Viharzó tenger, melyre köd borult.
E tengeren
Kis sajka himbálózott védtelen;
A sürü ködlepel
Előtte a kilátást födte el;
A felkorbácsolt fergeteg
Hullám után hullámot kergetett.
Szövetkezett a harcra és vele
Sujtott a sors könyörtelen keze....
Széttört a sajka, vesztve árbocát,
A habok roncsait elkapdosták;
Csak a hajós s nehány dirib-darab
Tört deszkaroncs, mit partra hányt a hab.
Haj! jobb lett von', ha ő is elmerül,
Mint vesztve mindent — élni egyedül!

Mi a jelen?
A pusztaság....kopár, növénytelen
Vad sivatag.
Lassan, görnyedten agg vándor halad,
Lankadnak léptei;
Az út fárasztó, hosszu volt neki.
Bágyadt szemében ég a láz, —
Nincs szomját oltni kút, pihenni ház!
A súly nehéz, melyet vállán emel:
A hosszú mult minden küzdelmivel....
Kétségbeesve néz körül szegény
S egy fény villan fel bus tekintetén.
Közel előtte kert, picinyke lak,
Ott megpihen az árnyas fák alatt
S a házinő egy korty italt is ád....
Haj! látomány volt az, csak délibáb!

Mi a jövő?
Talány, olyan, mely nem megfejthető.
Oly éjszaka,
Melyen a szem át nem hatol soha.
Tátongó, mély üreg,
Melyben az ón nem ér el feneket.
Tövisset vagy virágokat,
Kinek-kinek vaktában osztogat;
De a kit hányt mult, bánt a jelen,
Miért élnë tovább reménytelen?
Kinek útjára nem nőtt csak tövis,
Joggal számithat már rózsára is.
Bár őszire.... őszt élünk nem tavaszt,
Nekünk való rózsát az ősz fakaszt;
Mint mi: szerény, mint mi: oly szomoru...
A sirra ez talál, mint koszoru.

A felolvasások sorát ismét Szamosi János köszöntő szavai zárták be.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, jan. 25.

— **(Dr. Csengeri János ünnepeltetése.)** Az Erdélyi Irodalmi Társaság tagjai szép számmal gyültek össze tegnap este a New-York szálló helyiségében, hogy közös vacsora alkalmából részesitsék szeretik és tiszteletük kifejezésében dr. *Csengeri* János egyetemi tanárt, a társaság főtitkárát, kinek *Aischylos* forditása oly megérdemelt feltünést és sikert keltett az irodalmi és tudományos világban. A kiváló professzort, kinek jeles munkásságánál talán csak szerénysége nagyobb, számos felköszöntő keretében éltették a vacsora alatt az egybegyült tisztelők, kiknek figyelmét az ünnepelt professzor meghatottan köszönte meg. Nem terjeszkedünk ki részletesen a felköszöntőkre, de azt konstatáljuk, hogy azok tulmentek a sablonos toasztok korlátain, mert oly egészséges eszmék, tervek kerültek megvitatásra, különösen az irodalom és a sajtó közötti viszonyról, melyeknek meg lesz a kellő hatása. A társaság az éjféli órákig a legkedélyesebb hangulatban együtt volt és a kedves hangulat előidézésében a társaság hölgytagjai is tevékeny sőt nagy részt vettek.

— **(Függetlenségi kör Kolozsvárott.)** Még a mult évben mozgalmat inditott volt a kolozsvári függetlenségi és 48-as Kossuth párt, hogy a függetlenségi eszmék terjesztése és ápolása céljából, pártkört létesitsen hová a polgárok összegyüljenek s megvitassák ugy a szönyegen levő országos dolgokat mint a városi ügyeket. A mult évben közbejött akadályok miatt a kör kérdését nem tudták megoldani. Most azonban a párt tegnapi értekezlete elhatározta, hogy a kör létesitésének ügyét tovább nem halogatja és bizottságot is küldött ki taggyüjtésre és szervezésre. A bizottság már a napokban hozzáfog a munkához, és remélhetőleg a párt legközelebbi értekezletéig annyi tagat tud toborozni, hogy a kör megnyitása ez által lehető lesz. Taggyüjtő iveket még a mult évben is bocsátottak volt ki. Kinél ilyen gyüjtő iv van, az jólteszi ha elküldi a bizottság elnökének, Dr. Papp Józsefnek, mert ezáltal a bizottság munkáját nagyban megkönnyiti.

— **(Levelek.)** A kereskedelemügyi miniszter értesitése szerint még mindig feltünő nagy mértékben küldetnek Magyarországból Törökországba és a többi keleti országokba oly levelek, melyeken a viteldij 25 fillér helyett csak 20 fillér levéljegyzel rovattak le. Erre figyelmeztetjük a publikumot egyben felhivjuk mindazokat, kik könyveket küldenek, hogy azokat nem csomagban, ha nem mint keresztkötésü levélpostai küldeményeket adják postára. Értékes tartalom esetén e könyvek ajánlva küldessenek.

— **(A Vörös kereszt tea- és tánc-estélye.)** A magyar Szent Korona Vörös-Krreszt Egyletének Kolozsvár városi választmánya által Gr. Bánffy Zoltánné, gr. Bethlen Árpádné, dr. Brandt Józsefné, Bodnár Istvánné, gr. Esterházy Jánosné, dr. Farkas Lajosné, br. Jósika Sámuelné, Seelinger Konrádné, Szabó Józsefné, br. Wesselényi Istvánné, dr. Apáthy István, gr. Bánffy György, br. Bánffy Ernő, Benkő Mihály Beösze Gyula tábornok, dr. Haller Gusztáv, Kiss Sándor, Klobucár Viktor altábornagy, Mörkensteini Mörk János altábornagy és dr. Pisztory Mór védnöksége alatt és a helybeli katonai tisztikar szives közreműködésével a kolozsvári „Erzsébet Mária Vörös-Kereszt Kórház és szanatorium“ javára jövő hónap 6-án a városi Vigadó helyiségeiben zártkörü tea- és táncestélyt rendez.

— **(Eljegyzés.)** Ifj. Gráf Lőrinc helybeli kereskedő tegnap váltott jegyet Tordai Sámuel iparos leányával: Annuskával.

— **(Kettős gyilkossági kisérlet.)** Szegeden Bárkányi Ferenc földesgazda és 12 éves Antal nevü fia ellen gyilkossági merényletet követtek el. Bárkányi Ferenc őszeszéki tanyai lakos ugyanis tegnap hajnalban kocsin elindult a tanyájából, hogy sertéseket adjon el a szegedi hetipiacon. Amint a tanyájától mintegy ezer lépésnyire fekvő iskolaházhoz ért, a fatörzs mellől egy kéz nyult elő és a kezében levő revolverből őtször a gazdára és a mellette ülő fiára lőtt. Az öreg erre leugrott a kocsiról és utána futott a menekülő merénylőnek, akit fölismert régi haragosában és rokonában, Bárkányi (Barát) Gergely személyében. A támadót rövid ideig üldözte a megsebesitett ember, aki ezt kiabálta utána:

— Megállj Gergely, meglakolsz te még ezért!

Az azonban tovább futott, majd megfordult és még két lövést eresztett a megsebesült gazdára, aki erre visszament a fia által őrzött kocsijához és a tanyájába hajtatott.

A rendőrség házkutatást tartott a meggyanusitott Bárkányi Gergely lakásán, a hol egy rozsdás hatlövetü forgópisztolyt talált melyből egy golyó hiányzott. A felesége azt mondta, hogy a férje a városban van. A sebesült emberek sebe sulyos, de eddig még nem életveszélyes s ha valami komplikáció közbe nem jön, néhány hét alatt felgyógyulnak. A támadás oka állitólag egy asszony miatt folytatott viszálykodásra vezethető vissza.

— **(A regény vége.)** Mintegy két éve, hogy a szegedi főgimnázium egyik növendéke halálos szerelemre gyuladt egy kurtaruhás szegedi alsóvárosi leányka iránt, a kivel együtt elakarták játszani Romeo és Julia tragédiáját egy esős őszi este, a mikor az alsóvárosi Romeó rá is lőtt az ő imádott Juliájára. A regény most házassággal végződik. Ugyanis az ifju szerelmes Börcsök Imre, a ki mindössze tizenkilenc esztendős, bárha hadkötelezettségének még nem tett eleget, rövidesen oltárhoz vezeti az azóta kurta szoknyából kinőtt Csiszár Etelkát. Most szombaton tartották meg az eljegyzést Alsóvároson, két hét mulva pedig vig lakziban fejeltik el a boldogságért való két éves nehéz küzdelmet. Mert a szülők ellenzésén, fiatal korukon kivül az a bünpör is akadályozza boldogságukat, a melyet hivatalból inditottak a tüzes szivü Romeo ellen, mivelhogy ama esős őszi este rálőtt az ő Etelkájára. A pör nemcsak, hogy jól végződött, de a fiatal szerelmes pár még abban az örömben is részesült, hogy a honvédelmi minisztérium a fiatalembernek kiadta a házassági engedélyt, bár még sor alatt nem volt. Most aztán nincs is egyéb hátra, minthogy a szerelmi regény folytatása örökös boldogság legyen.

— **(Gazdasági szaktanfolyam Szentmihályfalván.)** Torda-Aranyosvármegye gazdasági egyesülete a földmivelésügyi miniszterium hathatós támogatása mellett, Alsószentmihályfalván gazdasági szaktanfolyamot állitott be ez évi január 4-től kezdődőleg március elejéig. Viharos állapotaink közepette jól esik szemlélnünk egy ilyen közhasznu mozgolódást, melyből földmivelő népünk kiváló hasznot merithet szakmájába vágó dolgaihoz s a földet turó jövő nemzedék irányt és ösztönt nyer saját létérdekében, — ha észszerüen felhasználja a jelen kedvező alkalmat — és figyel és okszerüen tanul a szakképzett vezetőktől. Hetenként gazdasági előadást tart Szász József m. kir. főkertész, a kertészet összes mezejét felölelőleg, a nála megszokott elevenséggel és közvetlenséggel. Egy előadást tart Bálint Gyula, a szentmihályfalvi kör kiváló érdemü és népszerü körjegyzője a közigazgatás ismereteiről általános köztetszés és a legkiválóbb érgeklődés mellett. És egy előadást tart a szentmihályfalvi Dzirzon Gábor József állami elemi iskolai igazgató tanitó a méhészet és baromfi tenyésztés tág mezejéről hálára méltó elismeréssel.

— **(Egy jegyző öngyilkossága.)** Berettyó-ujfaluból irják, hogy Takács Károly községi másodjegyző ma főbelőtte magát és rövid szenvedés után meghalt. Takács az árvaügyeket kezelte s ezért a vármegyei számvevőség azonnal elrendelte a vizsgálatot, melynek eredményét még eddig nem lehet tudni. A vizsgálat befejeztéig egyelőre az öngyilkosság okát sem lehet bizonyossággal megállapitani.

— **(Humbertné fenyegetőzik.)** A francia parlament által kiküldött parlamenti bizottság elnöke, Delarie tegnap meglátogatta Humbertné Terézt a st.-lazarei nő fogházban, hol a század legszenziálisabb gonosztevőnője nagyban várja már a fellebbviteli tö vényszékhez való elővezettetését. Humbertné azt hiszi, hogy a fellebbviteli biróság — dacára annak, hogy az ellen Cattani bankár tiltakozást jelentett be, nyomban szabadlábra fogja őt helyezni. Delarie, a bizottság elnöke Humbertnét a rabkórházban találta, ahol betegen fekszik. Kérdést intézett hozzá, hogy hajlandó-e a parlamenti bizottság előtt nyilatkozni? Humbertné erre kijelentette, hogyha a felebbviteli biróság őt elitéli, akkor szenzációs leleplezéseket tesz és megjelenik a parlamenti bizottság előtt, de ha felmentik őt, ugy hallgatni fog.

— **(Gyilkos támadás Szeged mellett.)** Csonka-Barkányi Ferencz szegedi földbirtokos tegnap reggel az ugynevezett „felső tanyá“-ról Szeged felé volt utban fiával. Egy térülőnél Barát Gergely, a földbirtokos régi ellensége több lövést irányzott Barkányira és fiára. A lövések halálosan találtak, ugy a földbirtokost, mint a fiat haldokolva szállitották be a közeli tanyaházba. A gyilkost letartóztatták.

— **(Lefordult gőzmozdony.)** A radnai-Lippai vonat tegnap este négy órai késedelemmel érkezett Temesvárra. Bruckenau állomáson ugyanis kikapcsolták a lippai vonat gőzmozdonyát, mert több rendbeli tolatás vált szükségessé. Valaki azonban hibásan állitotta a váltót és a gőzmozdony hamis sinekre került. A nagy köd miatt a kalauz ezt nem vette észre és a gőzmozdony lefordult a vasuti töltésről. Azonnal Temesvárra sürgönyöztek, honnan segélyvonatot küldtek. A gőzmozdony jelentékenyen magsérült.

NEMZETI SZINHÁZ.

Kolozsvár, hétfő, 1904. jan. 25-én:

Aranyvirág.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap kedden, jan. 26-án.

A vándorlegény.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Hétfő: Aranyvirág. (b. 110 sz.)
Kedd: A vándorlegény. (b. 111. sz.)
Szerda: Flirt nagysám. (b. 112. sz.)
Csütörtök: A vasgyáros, (b. 113. sz.)
Péntek: Közönyt közönnyel. (b. 114. sz.)
Szombat: Aranyvirág. (b. 115. sz.)
Vasárnap d. u.: Iphigenia Taurisban.
„ este: A drótos tót. (b. 116. sz.)

* **Ismerősről.** A szegedi szinházban pénteken került bemutatóra a „Józsi“, melynek cimszerepét Pécsi Aranka, a nálunk is ismert kis naiva játszotta. A „Szeged és Vidéke“ a következőket irja Pécsi Aranka szerepléséről: „A főszerepet, Józsit Pécsi Aranka, a Nemzeti Szinház tagja játszotta. Eleven, pezsgően temperamentumos, ügyes és ennivaló szinésznő. Bájos a játéka, vidám a szava, kedves minden mozdulata. Hangulatot vitt a szinpadra és betöltötte azt, amikor csintalanul mozgott, járt-kelt, pajkoskodott a szinpadon. Szeretettel fogadták a kisasszonyt, aki szegedi leány. Iskolatársnői virágcsokrot nyujtottak föl neki és még sok virágot kapott. Minden jelenete után megtapsolták.“

Felelős szerkesztő
HERCZEG JENŐ.
Laptulajdonos:
GOMBOS FERENCZ.

A kisbirtokosok által
sajátkezüleg, a legnagyobb gonddal, angolnyelves és rafiás eljárással készitett, kitünő minőségü, vagyonilag szavatolt fajtiszta, I-sőrendü, miniszteri szokványrendeletnek minden tekintetben megfelelő
szőlőlugasnak is kiválóan alkalmas
csemege és borfaju szőlőoltások a tapasztalatok során **fajtisztának, a legjobbaknak és legmegbizhatóbbaknak bizonyultak!** — Minden nagyhangon hirdető, gyárilag füllesztett, reclamirozott, előhajtásos oltást messze felülmulnak! — Chasselás, muskotály és más legkiválóbb csemegefajokból összeválogatott
I-sőrendü lugas-gyüjtemény ára:
(melyeknek megeredéséért és jóságáért felelősség vállaltatik)
1. Kis összeállitás 15 drb. ..... 5 kor.
2. Nagy összeállitás 30 drb. ..... 10 kor.
a) **Borfajok:** Amerikai ripária portális alanyon oltott gyökeres, fás és zöld oltványok ára tavaszi szállitásra:
Ezer drb..... 200 k.
Száz drb..... 22 k.
Tiz drb..... 2 k 50 f.
b) **Csemegefajok:** Árak tavaszi szállitásra értendők:
Ezer drb..... 220—240 k.
Száz drb..... 25— 30 k.
Tiz drb. .... 3— 5 k.
Hazai szőlőfajok! Filloxeramentes!
3002 6—* **Szőlőkirály. (Delaware.)**
A kötött talajon egyedül használható olyan rendkivül korai direcctermő, melynek 25—26%-os czukor és szokatlanul nagy szesztartalmu bora igen jó, hasonló a szomorodni másláshoz és a madérához. Silányabb kerti vagy homoki borok feljavitására. Gyengébb évbeli termések házasitására nem lehet eléggé ajánlani. A delaware franczia szigetről 17 évvel ezelőtt közvetlenül az érmellékre portált ezen perenosporának ellentálló szőlőfaj termi manapság hazánkban a legjobb és legerősebb bort s méltán nevezhetjük a **borok királyának. A jövő szőlőszet kincse.** Mindenütt megterem, ugy a homokon, mint a kötött agyagos, meszes, köves, palás és nyirkos talajokban. Ezen beoltás nélkül termő, biztosan jól megforradott, rendkivül (tarlós szivós zöldhajtása 1—20 hideget is kibiró) korán érő csemegefaj, felhozott előnyeinél fogva **megérdemli hogy** kertjeinkben, barázdákon, keritések és házaink fala mellett s minden egyébre nem használható helyeken mint
szőlő-lugas tenyésztessék!
100 darabból álló lugas-gyüjtemény csomagolva és postán feladva csak 10 korona.
Borkirály! Mintabor 2 korona. (Delaware!)
Ripária portális telepek! * Nagymennyiségü ripária eladás!
Tisztán kezelt valódi érmelléki fajborok!
Palaczkokban, ugy mint hordókban, kicsinyben és nagyban a legjutányosabban beszerezhető s kivánatra válaszbélyeg ellenében bővebb felvilágositást, vagy 1 korona utánvétel mellett **mintabort küld:**
Az Érmelléki Szőlőszeti és Borászati Szakközlöny
mint Országos Hirdetési Kalauz
SZÉKELYHID = (BIHARMEGYE).

HOGY EGÉSZSÉGÜNKET ÓVJUK, IGYUNK

BÁTHORI-FORRÁS
ÉGVÉNYES
GYÓGY-SAVANYÚVIZET
M. kir. Belügyminiszteri rendelet 5891/VIII. 1890. szám.

Hántott cser és tölgyfa raktár!
A legjobb tüzifa téli fütésre a
hasitott bükkfa!
$^1/_2$-öl 2 m³ karók közt rakva
száraz hasitott bükkfa házhoz
szállitva
10 korona 50 fillérért
kapható
Wertheimer Vilmosnál
Széchenyi-tér (a vashid mellett).
Babos-palota.
Vágott száraz bükkfa 500 kg. vételnél házhoz szálli va 1 kor. 50 fill.
Nagyobb vételnél tetemesen olcsóbb!
2818 31—50

HIRDETÉSEK
a legolcsóbb árban felvétetnek
e lap kiadóhivatalában
Egyetem-utcza 7. (Lyceum-nyomda.)

A városi és vidéki Nagyközönség szives figyelmébe.
Bronztárgyak, Dohányzó és irókészletek, Képkeretek, Nippek és Disztárgyak. Valódi angol és franczia Illatszerek, Kölnivizek, Toilett és gyógy-szappanok. Fog, Köröm, Haj és Ruhakefék.
Bebe és öltöztetett BABÁK minden nagyságban! ! RICHTER-féle Horgony Kőépitő szekrények!
Mindenkoru gyermekeknek **Játékszerek, Hintalovak, Babakocsik, Társasjátékok,**
Laterna Magikák, Szobatornaszerek, Fényképező gépek, legjobb minő ségü érzékeny lemezek, Filmek és papirok, Cartonok, vegyszerek.
Telephon: 183.
Schuster Emil
Kolozsvár, Mátyás király-tér. (Gróf Rhédey-palota.)
Telephon: 183.
Nortinbergi, diszmü, játék, sport, vadászati és fényképészeti kellékek áruháza.
Legkiválóbb gyártmányu sörétes és golyós **Vadásztegyverek Revolverek. Töltényhüvelyek és Revolvertöltények.** Vadászczipők és Csizmák, Halinák, Gummi Vadász csizmák és Czipők, Amerikai Sárczipők urak, nők és gyermekek részére.
Valódi dániai iramszarvas **Bőrkabátok** szörme vagy flanell béléssel.
Bőrnadrágok, Mellények és Sapkák. - Vizhatlan **Loden Felöltők, Kabátok és Sapkák, Kötött, szőr, Glace, szarvasbőr és valódi Angol Kesztyük.** Teljesen veszélytelen **villamos zseb és olvasó lámpák, külön telepek.**
Valamint több itt fel nem sorolható czikkek állandó nagy választékban.
2613 174—360
Vadászati-, sport- és fényképészeti czikkek!
Alkalmi ajándéktárgyak!

Játékszerek.

HERMANN E.
varrógép és kerékpár nagy raktára
Kolozsvárt, Egyetem-u. 6 sz.
Ujonnan berendezett mechanikai o mühelyemben minden mechanikai javitások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek. o o o o o o

Varrógépek!
1 valódi családi Singer varrógép himző készülékkel ellátva 30—50 frtig.
1 karikahajós .. .. 65—80 frtig.
1 Central Bobbin .. .. 86—90 frtig
Eredeti Howe C. Wheler & Wilson D. 12., Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. stb
A varrógépek kedvezménye: ***Hett vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.*** o o o o o o o
2594 75—* ***Gépeimért 10 évig felelek.***
1 uj kerékpár angol villával 70—90 frtig. Kerékpár köpeny 4—6 frtig. Kerékpár tömlő gummi 2 frt 30 krtól 3 frtig. Kerékpár csengő 35 krtól. 1 frt 50 krig. Kerékpár acetilen lámpa 2 frt 50 krtól 5 frtig stb. stb.

Nyomatott: Gombos Ferencz Lyceum-könyvnyomdájában, Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca